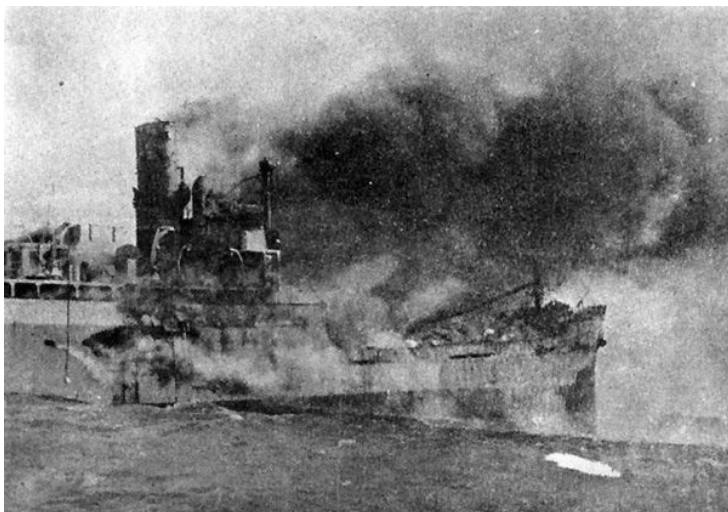

Grisbukten 1961 ? 60 år sedan USA-imperialismens första militära nederlag i Latinamerika

Idag, den 16 april, inledde USA sin invasion av Kuba vid Grisbukten. Drygt 1 500 man, understödda av ett 50-tal fartyg, 30 flygplan och en mängd material attackerade. Napalm och andra förbjudna medel användes av invasionsstyrkorna. De vältränade legoknektarna lyckades aldrig etablera det brohuvud som var tänkt för att därifrån utropa en provisorisk regering. Invasionen slogs tillbaka av den kubanska folkmilisen och reguljära stridskrafter. USA led ett totalt, förödande och förödmjukande nederlag. USA-imperialismens första militära nederlag i Amerika!

Terror mot Kuba

Donald Trump lät strax före sin avgång officiellt stämpla Kuba som en ?terroriststat?. Biden-regeringen har när detta skrivs inte upphävt terroriststämplingen. Och den snart 60-åriga blockaden består och slår hårdare än någonsin mot Kuba ekonomi. I strid mot gällande folkrätt fortgår ockupationen av Guantánamo-bukten, där USA sedan 1903 har en flottbas och numera även en anläggning för utomrättsliga fängslanden och tortyr.

Mängder av terrorattacker mot Kuba har genom åren utgått från USA, och terrorismen, med sin bas i Miami, har på understötts av USA-myndigheter och politiker. I USA:s kongress finns idag inte så få politiker som öppet förordar militära insatser för att ?befria Kuba från tyranniet? Något som den resursstarka exilkubanska högern alltid högljutt förordat.

Invasion

För 60 år sedan, natten mellan den 16 och 17 april 1961, inledde USA ett regelrätt försök till invasion av grannlandet Kuba.

En styrka (?Brigad 2506?) uppgående till ett och ett halvt tusen vältränade och välutrustade exilkubanska kontrarevolutionärer ilandsattes cirka sju mil väster om Cienfuegos på den kubanska sydkusten. Platsen bar namnet Bahia de Cochinos ? Grisbukten. Bukten omgavs av träskmarker. Området var glest befolkat. Självhushållning och framställning av träkol var de dominerande försörjningsformerna. Före revolutionen hade de fattiga invånarna i detta träskområde tillhört de fattigaste och mest negligerade i Kuba.

Men trots att revolutionen bara hade två år på nacken hade sedan 1959 redan mycket hänt med levnadsvillkoren runt Grisbukten när invasionsstyrkan i april 1961 inledde sin attack. Alfabetiseringskampanjen var inledd, skolor hade uppförts, vägar byggts, ungdomar från området hade påbörjat studier i Havanna och planer dragits upp för att uppföra en anläggning för turism vid Playa Girón, ett strandområde omedelbart öster om själva bukten. Dessutom hade familjernas intäkterna förbättrats genom att priset på träkol genom regeringsbeslut höjts kraftigt.

Starkt stöd för Revolutionen

Stödet till Revolutionen var starkt i området, och liksom i övriga Kuba var folket organiserat i en milisorganisation för försvar mot möjliga angrepp utifrån, och mot de terrorgrupper som med CIA:s och USA-regeringens stöd genomförde sabotage och mord. En koncentration av terrorgrupper fanns i Escambray-bergen och området kring städerna Cienfuegos och Trinidad. CIA-utbildade sabotörer fanns spridda i underjordiska nätverk över hela ön.

Under 1960 hade de USA-stödda kontrarevolutionära banditgången i Escambray decimerats kraftigt, men det skulle dröja till 1965 innan de var helt utplånade. Avskyn mot de USA-stödda banditerna var djup, inte minst på grund av grymma mord på unga frivilliga alfabetisörer.

En detalj som angriparna i Grisbukten inte kände till var att Fidel Castro hunnit skaffa sig en synnerligen god kännedom om områdets geografi och vägnät. Han var nämligen mycket engagerad i utvecklingsarbetet och planerna på att bygga anläggningar för turism i anslutning till Playa Girón. Detta fick betydelse för hans erkänt effektiva ledning av striden mot angriparna. Den striden var över efter mindre än tre dygn, Försöket att krossa Revolutionen led ett svidande nederlag.

Invasionen i april 1961 var planlagd, organiserad, beväpnad, finansierad och styrd i detalj av USA:s högsta politiska ledning. En helt central roll hade CIA, landets resursstarka organisation för spionage, desinformation, lönnmord och omstörtande verksamhet. De exilkubanska kontrarevolutionärerna saknade, trots sin på klassintressen baserade entusiasm inför överfallet, varje uns av inflytande över planeringen och genomförandet. Marionetterna i den tilltänkta ?provisoriska regering? som snabbt skulle utropas var från början till slut en tragikomisk skapelse av CIA, auktoriserad av Vita Huset.

CIA ? de kapitalistiska storbolagens järnnäve och demokratins bödel

Självförtroendet inom CIA hade stärkts genom två framgångsrika omstörtande aktioner under 50-talet. I Iran hade de västliga oljebolagens ställning säkrats genom störtandet av demokraten Mohammad Mosaddeqs regering. Tillsammans med brittiska MI-6 såg CIA till att det demokratiska styret byttes ut mot en gentemot USA, Storbritannien och de kapitalistiska bolagen förstående diktaturregim. BILD: Mohammad Mosaddeq

Mohammad Mosaddeq, 1951, på omslag till tidskriften TIME. Två år senare störtades han av CIA och de reaktionära krafter i Iran som samarbetade med imperialismen och oljebolagen.

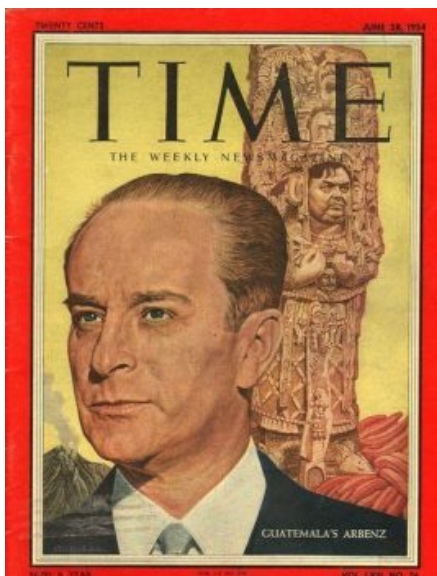
Många demokrater, också på regeringsnivå, torterades och avrättades. Mosaddeq frihetsberövades på livstid. För det iranska folket blev konsekvenserna tragiska och förödande; konsekvenser som är bestående den dag som idag är.

För den 1953 nyutträdde CIA-chefen, den omvitnat psykopatiska Allen Dulles, blev det kallblodigt lömska och blodiga nedrivandet av demokratin en fjäder i hatten. Som värnare av det imperialistiska profitmaskineriet hade Dulles verkställt det som på honom ankom.

CIA-chefen Allen Dulles. Bakom framtoningen som piprökande mysfarbror dolde sig en karaktär präglad av cynism och empatilöshet. Människoliv värderade han till noll. Foto: US Government, Public domain

BILD: Jacobo Árbenz. Redan året därpå kunde Allen Dulles och hans CIA inhösta nästa framgång. Denna gång var det Guatemalas socialt och ekonomiskt reforminriktade regering som störtades. Den leddes av den populära demokraten Jacobo Árbenz, som avlägsnades i en våldsam militär aktion, stödd av Vita Huset och verkställd av CIA och de reaktionära krafterna inom Guatemalas armé.aktionen omgavs stilenligt, liksom i fallet Iran, av en totalt skrupelfri och cynisk desinformationskampanj, avsedd för omvärlden och allmänheten i USA.

Jacobo Arbenz. Störtades av CIA och den guatemalanska överklassens militärer.

I Guatemala var det United Fruits enorma marktillgångar som CIA värnade. Árbentz-regeringens program för jordreform måste stoppas till varje pris.

Efter störtandet av den demokratiska regeringen inleddes omfattande blodiga massakrer. Och dödandet fortsatte under årtionden. Antalet offer kan räknas i 100 000-tal..

Guatemala 1954. Dulles' projekt har krönts med framgång. Sympatisörer till Arbenz-regeringen mördas. Arkivbild Hemeroteca PL

Ett vittne på plats under den blodiga omstörtningen i Guatemala var den unge argentinske läkaren Ernesto Guevara. Erfarenheten ledde honom fram till mycket bestämda slutsatser. Bland annat att en framgångsrik social och ekonomisk omdaning måste säkras genom en total likvidering av den gamla våldsapparaten, knuten till överklassen och USA:s militära och politiska maskineri.

Ernesto Guevara drog mycket bestämda slutsatser utifrån tragedin i Guatemala, som han bevittnade på plats.

Guerrillero Heroico, Foto: Alberto Korda, 1960

Den kubanska Revolutionen lämnade inte sten på sten kvar av Batista-diktaturens våldsapparat, och diktaturens US-amerikanska rådgivare kastades ut ur Kuba. Därmed hade Vita Huset och CIA i ett slag förlorat den trojanska häst som så framgångsrikt gjort tjänst i Iran och Guatemala.

Tusentals av den kubanska diktaturens militärer, torterare och lönnmördare undgick att gripas och ställas inför rätta genom att ta sig till USA, och framför allt till Miami, där de i många fall omgående knöts till CIA.

Den USA-stödde militärdiktatorn Fulgencio Batista, som tvingades fly när den folkliga revolutionen segrade vid nyåret 1958-59.
Foto: Wikimedia

Flykten av Batistas handgångna män till Miami följdes strax en andra omfattande våg av emigranter. Det handlade huvudsakligen om det välbeställda samhällsskikt som förfärades av revolutionens fördjupning och radikala jämlikhetssträvanden.

Den revolutionära regeringens stöd från majoriteten av det kubanska folket var massivt, och bars upp av städernas och landsbygdens arbetare och småbönder; liksom av många socialistiskt orienterade och antiimperialistiska ungdomar, studenter och intellektuella.

Att det förhöll sig så erkändes faktiskt även av den kritiske CIA-utvärderaren **Lyman Kirkpatrick**, som i en officiell (länge hemligstämplad) rapport efter invasionsfiaskot bland annat slog fast::

Om det fanns ett motstånd mot Fidel Castro, så fanns det huvudsakligen i Miami. Alla underrättelserapporter från våra källor indikerade tämligen entydigt att hans position var stabil och att han stöddes av de flesta av de kubaner som valt att stanna på ön. De förekommande resonemangen bland politiker och inom CIA om att en invasion skulle välkomnas av breda grupper, att milisen skulle drabbas av massdeserteringar etc var inget annat än tom retorik. Ingen trodde på allvar på ett sådant scenario. Inför invasionsförsöket satsade USA:s regering och CIA på vapenleveranser till de terroristiska band som opererade i Escambray och Oriente, på infiltration av sabotörer uppbyggande av sabotagegrupper över hela Kuba, på attacker med flygplan och snabba båtar ? och på försök att lönnmörda Fidel Castro och andra inom revolutionsledningen. Propagandasändningarna från CIA:s radiostationen på Swan Islands hade säkert som mål att preparera den minoritet på Kuba som var fientligt inställd till Revolutionen, men lika mycket lär det handlat om desinformation riktad till allmänheten i USA och Latinamerika.

I invasionsstyrkan som kvällen 16 april på de av CIA hyrda fraktfartygen närmade sig Kubas sydkust ingick en avdelning från en specialenhet som gick under beteckningen Operation 40. Dess uppgift var att likvidera alla ?farliga personer? på Kuba. I klartext betydde det att i CIA:s plan ingick överlagda massmord på gripna regeringsföreträdare och lokalt ledande sympatisörer till Revolutionen. Liksom Guatemala skulle Kuba genom massaker dränkas i blod.

Den exilkubanske ledaren för Operation 40, byggbolagsdirektören Vicente León León, hade tidigare varit överste i Batista-diktaturens armé. Operation 40 grundades i mars 1960 och styrdes av en grupp som inkluderade bland andra Richard Nixon och Allen Dulles. Den upplöstes 1968. Bland medlemmarna återfanns de ökända terroristerna, flygplansbombarna och massmördarna Luis Posada Carriles och Orlando Bosch. Där fanns också CIA-agenterna Felix Rodríguez, ansvarig för mordet på Che Guevara, och Frank Sturgis, avhoppare från 26-juli-rörelsen. Något av en mentor för de rekryterade terroristerna var CIA-mannen Howard Hunt, som tillsammans med Sturgis figurerade senare som en av Nixons ?rörmokare? i samband med

Watergate-inbrottet 1972. Hunt spelade en central roll i förberedelserna inför Grisbuktsinvasionen.

Howard Hunt har, tillsammans med Sturgis, av flera seriösa källor angetts som möjligen/troligen delaktig i mordet på Kennedy 1963. En av dem som delar denna uppfattning är Fabian Escalante, generalmajor i den kubanska underrättelsetjänsten. Källa: Assassination Agnostic

Endast en handfull ur gruppen Operation 40 tog sig i land vid Grisbukten. Vicente León var en. Hans dröm om att kunna ta sig till Havanna, och därifrån få leda massavrättningar, gick dock i stöpet. Han mötte döden i träskmarkerna några kilometer norr om Grisbukten, den 20 eller 21 april.

*****

Grisbuktsinvasionen: Planerad, organiserad och utrustad av USA

Vid invasionen bestod exilkubanernas bidrag av 1 511 beväpnade kontrarevolutionärer. CIA:s och USA:s bidrag bestod ? förutom av kontrarevolutionärernas fordon och beväpning ? av:

Fartyg och båtar för transport

Bestyckade fraktfartyg (antal: 5), landstigningsfartyg för infanteri (2), landsättningsfartyg för tanks, bestyckade lastbilar och annan tung materiel (3), landsättningsfartyg för fordon och soldater (4) och aluminiumbåtar (36)-

Flygplan

B-26-bombare (16), C-54, trupptransportplan (8), C-46, trupptransportplan (6), PBY Catalina, amfibieplan.

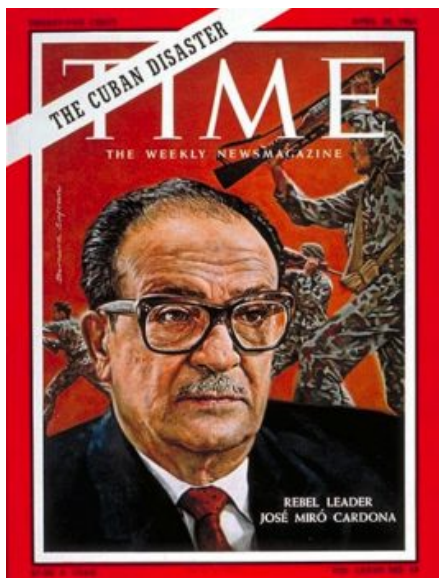
Militära eskortfartyg

Hangarfartyg för 40 jetstridsplan (1), helikopterfraktare (1), jagare (5), ubåtar (2), eskortjagare (2), landstigningsfartyg med docka som transporterade mindre landstigningsfartyg från Nicaragua (1), jagare utanför Orientes kust (1).

Uppgifter finns om att ytterligare nio krigsfartyg befann sig redo längre ut till havs.

*****

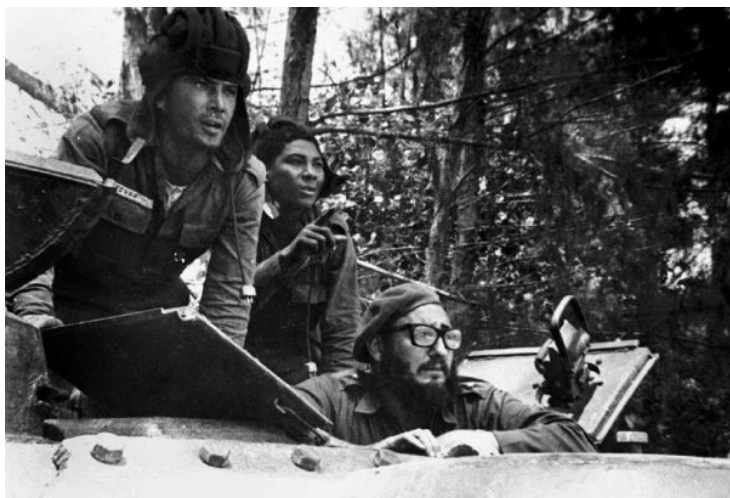
På morgonen den 17 april publicerar CIA en kommuniké som sägs komma från det exilkubanska ?Revolutionära Rådet? och dess ordförande Miró Cardona. Denne är bestämd att bli ?premiärminister? i den provisoriska regering som skall installeras på det område som CIA hoppas snart skall vara ?befriat? av invasionsstyrkan.

José Miró Cardona, USA:s, CIA:s och Howard Hunts marionett.

Men det var inte Cardona utan CIA-mannen Howard Hunt som författat kommunikén, i vilken det förtäljs att ?kubanska patrioter? inlett ?befrielsen av Kuba?.

Men befriarna kommer inte långt. Miliserna mobiliseras. Liksom arméförband och polisstyrkor.

Fidel ledde motståndet på plats. Arkivbild Granma.

De två stora fraktfartygen Houston och Río Escondido sänks av propellerdrivna kubanska plan.

Krigsbrott

Efter ett dygn ger CIA:s chef för hemliga operationer order om att tre bombare utrustade med napalm och sprängbomber kan sättas in. Fyra av de sex i aktionen deltagande US-amerikanska piloterna omkommer.

Arkivbild Cubadebate

Användandet av napalm innebär ett brott mot både Sankt Petersburgs-deklarationen från 1868 och Haag-konventionen från 1907, som förbjuder vapen som orsakar ?onödigt lidande?.

Användandet av det kubanska flygvapnets färger och symboler på den angripande sidan innebär ett brott mot artikel 39 i Genève-konventions supplement (1949), tredje punkten, som förbjuder falskflaggning och användandet av motståndarens insignier och uniformer.

USA:s brott mot dessa konventioner bidrog starkt till att öka antalet döda och invalidiserade på den försvarande kubanska sidan. Offren innefattade även många civila.

Den 19 april var invasionsstyrkan besegrad. 114 hade drunknat eller stupat på stränderna eller i de omgivande träskmarkerna. Det kubanska folkets beslutsamhet att till varje pris, snabbt och resolut slå tillbaka det angreppet var det som omintetgjorde CIA:s och Vita Husets planer. Något brohuvud som bas för en från Miami influgen ?provisorisk regering? lyckades angriparna aldrig skapa.

Några av kontrarevolutionärerna evakuerades i sista stund, och tillsammans med dem som aldrig hann landstiga, bland dem den ökände terroristen Luis Posada Carilles, anträdde den definitiva reträtten.

En strid mellan klasser

I 197 kontrarevolutionärer greps och fördes till Havanna. Där inleddes omedelbart TV-sända offentliga förhör med dem.

I ?Brigad 2506? ingick cirka 800 söner från rika familjer godsägare, köpmän, industrikapitalister, fastighetsägare och rentier. De hade genom jordreformen fått ägorna minskade med sammantaget 372 000 hektar land, 9 666 hyreshus och 70 industriföretag, två banker, fem gruvor och två tidningar. 194 av brigadens kontrarevolutionärer hade varit knutna till Batista-diktaturens militära apparat och förtryckarmaskineri. Några tiotal kunde föras till småborgerligheten.

Detta visar med all önskvärd tydlighet att slaget vid Grisbukten var en del i klasstrid. På ena sidan stod den mäktiga kapitalistiska stormakten och det kubanska samhällets forna härskare och överklass. På den andra sidan stod människor tillhörande det kubanska samhällets breda lager.

De kämpade för en revolution med jämlikhet som ledstjärna. Arkivbild Bohemia

*****

Den 8 september dömdes 14 kontrarevolutionärer som under Batista-tiden gjort sig skyldiga till särskilt allvarliga brott, som tortyr och mord. Fem dömdes till döden och avrättades. De övriga nio dömdes till fängelse i 30 år. Den siste av de senare frigavs 1986 .

De övriga dömdes senare, efter en rättegång i april 1962, till fängelse i 30 år. 60 av dem, de som skadats i samband med invasionen, frisläpptes och flögs till Miami.

Efter en överenskommelse som gick ut på att Kuba från USA fick barnmat och mediciner till ett värde av 53 miljoner dollar frisläpps till julen 1962 alla de fängslade kontrarevolutionärerna; förutom de nio som dömdes i den första rättegången. De 1 113 frisläppta skickades till Miami.

Den 31 december mötte Kennedy med fru de frisläppta kontrarevolutionärerna vid arrangemang på idrottsarenan Orange Bowl i Miami- Kontrarevolutionärerna ropade: 'Krig, krig!' Kontrarevolutionärerna överlämnade till Kennedy 'brigadens' fana, och han lovade dem att den en dag i framtiden 'kommer att vaja över Havanna i ett fritt Kuba'.

Kennedy kom snart att bland de exilkubanska högergrupperna 'och stora delar av CIA' bli intensivt hatad som 'förrädaren som undanhöll 'Brigad 2506' militärt understöd'. Foto: John F. Kennedy Presidential Library and Museum

*****

T.v. Allen Dulles och Richard Bissell, högsta chefen respektive chefen för hemliga operationer inom CIA. Båda fick lämna sina poster efter nederlaget vid Grisbukten. T.h., bredvid Kennedy, står den tillträdande CIA-chefen John McCone. Foto: CIA.Gov

Efterspel - Operation Mongoose

Efter det nesliga nederlaget vid Grisbukten rådde ett tillstånd av chock inom CIA och regeringen. Invasionen var ett oväntat nederlag. CIA-chefen Allan Dulles och chefen för CIA:s hemliga operationer, Richard Bissell, fick lämna sina poster. Men samtidigt bestod målsättningen att till varje pris kväva och krossa den kubanska revolutionen. En revolution som genom sitt exempel skulle kunna bli en vägvisare för folken i Latinamerika och ett dödligt hot mot den US-amerikanska stormaktens, de kapitalistiska bolagens och den med USA lierade latinamerikanska överklassens välde.

Det kommande året 1962 initierades operation Mongoose, den totala ekonomiska blockaden inleddes och terroraktionerna mot Kuba trappades upp. Planer drogs upp för en ny invasion i stor skala, med deltagande av US-amerikanska stridskrafter. Oktober 1962 angavs som möjlig tidpunkt för invasionen. Missilkrisen kom emellan.

Operation Mongoose var en omfattande kampanj av terroristattacker mot civila. Det var också hemliga aktioner utförda av CIA. President Kennedy godkände planerna 30 november 1961. Mongoose leddes från en stor CIA-station i Florida och av flyggeneralen Edward Lansdale samt William King Harvey från CIA. Lansdale var legendarisk/ ökad i CIA från sin kamp mot kommunister i Filippinerna på 1950-talet. Han stod modell för Graham Greenes huvudperson i romanen "The Quiet American".

John Kennedy lämnade det yttersta ansvaret till den ende han kunde lita på fullt ut, sin bror Robert Kennedy. 19 januari 1962 sa denne till sitt team om att störta Castro att det är "den högst prioriterade frågan från USA:s regering. Allt annat är sekundärt. Ingen tid, inga pengar, ansträngningar eller arbetskraft utgör någon begränsning."

Denna gång skulle man inte försöka sig på en storskalig invasion, utan använda sig av små, hemliga specialoperationer. En rad aktioner planerades och CIA-chefen Richard Helms satsade ca 100 miljoner dollar i projektet. Ordern från Helms till CIA var tydlig: "Se till att bli av med Castro och Castroregimen." Att störta Kubas regering var den viktigaste frågan för Kennedyadministrationen. Planen var en revolt som skulle störta Kubas regering och "avlägsna" Castro innan oktober 1962.

Operation Mongoose visade sig vara lika misslyckad som invasionen i Grisbukten. "Det var ett dyrt och pinsamt misslyckande. Castro är fortfarande vid liv i Kuba och de som skulle plocka ner honom är sedan länge borta. Och genom att hyra in maffian skapade det långsiktiga negativa effekter på USA:s utrikespolitik", summerar många år senare Evan Thomas, som skrivit Robert Kennedys biografi.

I Tidskriften Kuba, nummer 2, 2021, finns en utförlig 11-sidig kronologi om förspelet till Grisbuktsinvasionen. Den sammanfattar USA:s eskalerande aggressionshandlingar från 1959 och fram till april 1961. Då USA-imperialismen på stränderna Girón och Larga led sitt första nederlag på latinamerikansk jord.

